

E-LOS – ELEKTRONIZÁCIA SLUŽIEB LOS V ROKU 2017

Christo Nikolov • Andrej Kunca • Milan Zúbrik • Juraj Galko • Andrej Gubka
Michal Lalík • Roman Leontovyč • Slavomír Rell • Jozef Vakula • Marcel Dubec

Úvod

Lesnícka ochrannárska služba (LOS) zabezpečuje poradenstvo, kontrolnú, prognostickú a expertízu činnosť v oblasti ochrany lesa, eviduje spotrebu prípravkov na ochranu rastlín, zverejňuje signalizačné správy o výskyte škodlivých činiteľov, eviduje výskyt invázných organizmov na Slovensku. Kontroluje zdravotný stav lesov a navrhuje opatrenia na jeho nápravu, zabezpečuje rastlinolekársku starostlivosť v lesoch Slovenska. Pre zjednodušenie prístupu k informáciám pre lesnícku prevádzku a zníženie chybovosti odosielaných údajov lesníckou prevádzkou, bol pripravený komplexný informačný systém o ochrane lesa pod názvom „e-LOS“ (www.e-los.sk).

Do systému e-LOS sa obhospodarovateľ lesa prihlási prostredníctvom štatutára, alebo ním poverenej osoby, menom a heslom, aby sa vylúčilo zneužitie systému neoprávnenými osobami.

www.e-los.sk/pripravky: Evidencia pesticídov

Evidencia spotreby prípravkov na ochranu lesa je usmernená § 35 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti. Podľa tohto § „profesionálny používateľ“ v lesnom hospodárstve je povinný viesť evidenciu spotreby prípravkov na ochranu rastlín s uvedením spôsobu aplikácie a miesta aplikácie a predložiť ju poverenému lesníckemu centru k 15. februáru nasledujúceho kalendárneho roka“. Táto evidencia sa odosiela Lesníckej ochrannárskej službe do Banskej Štiavnice.

Fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba odpočtuje na vzorovom tlačíve:

- Spotrebu prípravkov (na myslí sú pesticídy – insekticídy, herbicídy, atď.) – tlačívo je uvedené v prílohe č. 3 k vyhláske č. 491/2011 Z. z.
- Spotrebu pomocných prípravkov (feromóny, farbivá, atď.) – tlačívo je uvedené v prílohe č. 16 k vyhláske č. 477/2013 Z. z.

V LOS sledujeme okrem spotreby v danom roku, aj „vývoj“ spotreby podľa rôznych kritérií (podľa regiónov, skupiny pesticídov, atď.). Za účelom znižovania chybovosti papierovej evidencie sme pripravili elektronickú evidenciu spotreby prípravkov a autorizovaných prípravkov, čo je súčasťou e-LOS. Štatutár, resp. zodpovedná osoba sa prihlási do elektronického systému e-LOS cez meno a heslo. Údaje o subjekte sa po prihlásení načítajú z už existujúcej databázy uložených na NLC. Štatutár zadáva prípravky podľa začiatočného písmena, systém hneď ponúkne možné prípravky, ktoré sú uložené v databáze prípravkov. Štatutár zvolí správny názov prípravku a ručne dopíše spotrebovaný ročný objem. Nerozlišuje autorizované prípravky (pesticídy) a autorizované pomocné prípravky (feromóny, ...). To roztriedi systém automaticky po odoslaní vypísaných prípravkov. Systém teda roztriedi prípravky do 2 tlačív v zmysle spomínaných vyhlášok. O odoslaní údajov do databázy príde odosielateľovi e-mail s potvrdením. Vygenerovaný formulár v pdf formáte, ktorý príde s potvrdením nie je potrebné tlačiť, stačí si ho uložiť na svoj počítač pre vlastnú potrebu.

www.e-los.sk/StatnaPomoc: Poradenstvo v ochrane lesa – Schéma štátnej pomoci

Poradenské služby sú od roku 2015 organizačne usmernené podľa „Schémy štátnej pomoci na poradenské služby v odvetví lesného hospodárstva a na prenos znalostí a informačné akcie v odvetví lesného hospodárstva číslo SA.41098(2015/XA)“.

Účelom „štátnej pomoci“ je prostredníctvom poradenských služieb pre obhospodarovateľov lesa zlepšiť hospodársku výkonnosť podnikov, prevádzok a investícií, ich environmentálne správanie a v súvislosti s tým podporiť trvalo udržateľné obhospodarovanie v lesoch a zabezpečiť udržanie a zlepšovanie zdravotného stavu lesných ekosystémov. Poskytovateľ štátnej pomoci je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a vykonávateľ schémy je Národné lesnícke centrum (ďalej len „NLC“). Poradenské služby zabezpečí NLC prostredníctvom LOS.

Právneným a konečným príjemcom pomoci (ďalej len „príjemca pomoci“) je obhospodarovateľ lesov vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od jeho právneho postavenia (právnej formy) a spôsobu financovania. Pod hospodárskou činnosťou sa rozumie činnosť v oblasti lesného hospodárstva, obhospodarovania lesov, ktorej výsledkom je ponuka tovarov alebo služieb na trhu. Príjemcom pomoci môže byť mikropodnik, malý, stredný a veľký podnik. Bližšie informácie k schéme štátnej pomoci sú zverejnené na internetovej stránke Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=140&id=9099>

www.e-los.sk/mavysk: Mapovanie škodcov

Mapová služba umožňuje on-line monitorovanie a sledovanie domácich a invázných hmyzích druhov. Údaje o výskyte škodlivých činiteľov sú do systému zadávané špecialistami LOS. Pomocou aplikácie je možné napríklad upozorniť na miesta so zvýšeným výskytom sledovaných škodcov a poukázať na miesta s možným výskytom škôd. Výsledné údaje o výskyte sledovaných škodcov môžu byť zverejňované na internetovej stránke LOS.

www.skodcoviadrevin.sk: Atlas škodcov drevín

Atlas škodcov drevín, v ktorom nájdete široké spektrum hmyzu, húb a iných škodcov. Druhy sú zoradené podľa viacerých kritérií: podľa hostiteľskej dreviny, podľa časti dreviny kde poškodenie spôsobujú, podľa pôvodu výskytu, podľa významnosti a ďalších vlastností. Atlas je určený majiteľom lesov, správcom a obhospodarovateľom lesov, správcom parkov a mestskej zelene, majiteľom okrasných a úžitkových záhrad, distribútorom a predajcom okrasnej zelene, študentom a všetkým milovníkom lesa a prírody.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka podpore Agentúry na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-15-0531 „Webová GIS aplikácia pre monitoring výskytu škodlivých činiteľov v lesoch Slovenska“ a vďaka projektu „Výskum a vývoj pre inovácie a podporu konkurencieschopnosti lesníckeho sektora – VIPLES“ financovaného z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301).

Ing. Christo Nikolov, PhD., Ing. Andrej Kunca, PhD., Ing. Milan Zúbrik, PhD., Ing. Juraj Galko, PhD., Ing. Andrej Gubka, PhD.,
Ing. Michal Lalík, Ing. Roman Leontovič, PhD, Ing. Slavomír Rell, Ing. Jozef Vakula, PhD., Ing. Marcel Dubec
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochrannárska služba, Lesnícka 11, Banská Štiavnica,
e-mail: kunca@nlcsk.org